

ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP - NHÀ CHÍNH TRỊ, QUÂN SỰ XUẤT SẮC CỦA THỜI ĐẠI HỒ CHÍ MINH

*Thiếu tướng, TS. NGUYỄN HOÀNG NHIÊN
Viện trưởng Viện Lịch sử quân sự Việt Nam*

Đại tướng Võ Nguyên Giáp - người học trò xuất sắc của Chủ tịch Hồ Chí Minh, với 103 tuổi đời, hơn 80 năm hoạt động cách mạng, Đại tướng đã cống hiến trọn đời cho sự nghiệp cách mạng vẻ vang của Đảng và dân tộc. Đức độ, tài năng và những công lao to lớn của Đại tướng gắn liền với sự trưởng thành, phát triển, chiến thắng của Quân đội nhân dân Việt Nam anh hùng; in đậm trong tâm trí mỗi cán bộ, chiến sĩ Quân đội và trong toàn Đảng, toàn dân ta; mãi mãi lưu danh trong lịch sử oanh liệt của dân tộc.

SINH ra và lớn lên trong gia đình nhà nho nề nếp, gia phong, có tinh thần yêu nước nồng nàn và quê hương giàu truyền thống cách mạng (làng An Xá, xã Lộc Thủy, huyện Lệ Thủy, tỉnh Quảng Bình), Võ Nguyên Giáp đã sớm tiếp thu truyền thống quý báu của gia đình và quê hương, hình thành ý chí, tinh thần đấu tranh cách mạng. Với trí thông minh vượt trội, tinh thần ham học hỏi và được tôi luyện trong khó khăn, gian khổ, Võ Nguyên Giáp trở thành nhà chính trị, quân sự tài ba, đức độ, có những cống hiến to lớn, đặc biệt xuất sắc cho sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc Việt Nam; được toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta dành trọn vẹn niềm tin yêu, được bạn bè quốc tế mến mộ và khâm phục.

1. Nhà chính trị xuất sắc, nhà lãnh đạo có uy tín lớn của Đảng

Là thanh niên yêu nước, nhận thức rõ trách nhiệm công dân với Tổ quốc và sớm được tiếp cận ánh sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin, Võ Nguyên Giáp dần thân trên con đường hoạt động cách mạng, tích cực đấu tranh vì sự nghiệp giải phóng dân tộc. Bản lĩnh chính trị của Võ Nguyên Giáp được khẳng định khi là người thanh niên tích cực tham gia lãnh đạo phong trào đấu tranh của học sinh, sinh viên thành phố

Huế, hăng hái hoạt động đòi dân sinh, dân chủ. Sau khi gặp lãnh tụ Hồ Chí Minh và được Người ủy thác trọng trách công tác quân sự của Đảng, khả năng chính trị của Võ Nguyên Giáp đã được thể hiện rõ trong việc chỉ đạo xây dựng lực lượng vũ trang cách mạng của Đảng.

Thấm nhuần tư tưởng "nước lấy dân làm gốc", cách mạng là sự nghiệp của quần chúng, "chính trị trọng hơn quân sự"¹,... của lãnh tụ Hồ Chí Minh, Võ Nguyên Giáp đã vận dụng sáng tạo vào xây dựng lực lượng vũ trang cách mạng. Theo đó, với một đội quân ban đầu chỉ có 34 cán bộ, chiến sĩ, vũ khí, trang bị thô sơ, dưới sự chỉ đạo trực tiếp của Trung ương Đảng và lãnh tụ Hồ Chí Minh, Võ Nguyên Giáp đã tổ chức, xây dựng và chỉ huy phát triển thành một Quân đội cách mạng, mang tính nhân dân sâu sắc, sẵn sàng chiến đấu, hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc và Nhân dân, vì chủ nghĩa xã hội. Quân đội ta từng bước lớn mạnh, làm nòng cốt cho toàn dân đánh giặc, vượt qua muôn vàn khó khăn, gian khổ của ngày đầu kháng chiến, hình thành những "quả đấm thép", là những trung đoàn, đại

¹ - Hồ Chí Minh – Toàn tập, Tập 3, Nxb CTQG, H. 2001, tr. 539.

đoàn chủ lực, làm nên một Điện Biên Phủ "lừng lẫy năm châu, chấn động địa cầu", kết thúc thắng lợi cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược. Bằng kinh nghiệm thực tiễn, tài năng và trí tuệ kiệt xuất, Đại tướng tiếp tục chỉ huy Quân đội cách mạng, lần lượt đánh bại các chiến lược, những mưu đồ quân sự cao nhất của Mỹ, ngụy, giành thắng lợi quyết định trong cuộc Tổng tiến công và nổi dậy mùa Xuân năm 1975, kết thúc 30 năm chiến tranh cách mạng, giành lại trọn vẹn độc lập cho dân tộc, thống nhất cho non sông.

Quá trình chỉ đạo xây dựng Quân đội, lực lượng vũ trang cách mạng theo Chỉ thị của lãnh tụ Hồ Chí Minh, Đại tướng luôn đặt "Mục tiêu chính trị là căn bản. Quân đội không phải chỉ có nhiệm vụ chiến đấu, mà phải tuyên truyền, giáo dục quần chúng. Như vậy, mọi người đều là lính"². Theo đó, Đại tướng đã hoàn thành xuất sắc vai trò của nhà chính trị - là "người đứng đầu" và là "linh hồn" của một tổ chức khi chịu trách nhiệm dẫn dắt tổ chức đi đúng mục tiêu. Đó là chỉ đạo xây dựng một đội quân nhỏ bé phát triển thành một quân đội hùng mạnh "trung với Đảng, hiếu với dân, sẵn sàng chiến đấu hy sinh vì độc lập tự do của Tổ quốc, vì chủ nghĩa xã hội, nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng", hoàn thành trọng trách mà Đảng, dân tộc giao phó. Điều đó khẳng định, khả năng chính trị xuất sắc của Đại tướng khi đã hiện thực hóa tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng quân đội cách mạng, triển khai thành công chủ trương xây dựng lực lượng vũ trang cách mạng của Đảng và "thuyết phục hàng triệu đồng bào cần phải chịu đựng để giành thắng lợi"³ là cơ sở quan trọng để Quân đội hoàn thành trọng trách được Đảng và Nhân dân giao phó.

Không chỉ thể hiện trong xây dựng Quân đội, khả năng chính trị xuất sắc của Đại tướng còn được thể hiện khi giữ trọng trách Phó Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng với những đóng góp quan trọng cho nền khoa học, giáo dục nước nhà. Đại tướng đã tham mưu "Xác định phương hướng thực hiện

cách mạng khoa học - kỹ thuật một cách đúng đắn, phù hợp, với việc kết hợp những bước đi tuần tự và những bước phát triển nhảy vọt, có trọng tâm trọng điểm, bảo đảm phục vụ kịp thời, có hiệu quả công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc"⁴, "Chú trọng vào những khâu chủ chốt, tạo chuyển biến tích cực để giải quyết những vấn đề của ngành giáo dục nước nhà và nhiệm vụ cách mạng đòi hỏi"⁵; đồng thời, có nhiều ý kiến quan trọng, sát thực cho Đảng và Nhà nước trong hoạch định đường lối, chính sách phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng và phát triển đất nước.

Là học trò xuất sắc và gần gũi của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đại tướng cũng là một trong những người sớm nghiên cứu và viết về Hồ Chí Minh, cùng với các đồng chí lãnh đạo cấp cao của Đảng và Nhà nước đưa tư tưởng Hồ Chí Minh vào cuộc sống, trở thành nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho mọi hành động của toàn Đảng, toàn quân và toàn dân ta. "Việc nêu cao và khẳng định tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng của Đảng và kim chỉ nam cho mọi hành động của Đảng ở Đại hội Đảng VIII, có một phần đóng góp rất lớn của Đại tướng Võ Nguyên Giáp"⁶.

2. Tài năng quân sự kiệt xuất, đóng góp to lớn vào thắng lợi của cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc, bảo vệ Tổ quốc

Với tư duy sắc sảo và tài năng quân sự kiệt xuất, kết hợp với việc học tập, nghiên cứu và rèn luyện không ngừng nghỉ, Đại tướng cùng tập thể Bộ Chính trị, Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Quân ủy Trung ương tiến hành hoạch định chiến lược quân sự, đường lối chiến tranh nhân dân, nghệ thuật quân sự độc đáo, đồng thời tổ chức thực hiện đường lối quân sự

2 - Cecil B. Currey - *Chiến thắng bằng mọi giá, Thiên tài quân sự Việt Nam: Đại tướng Võ Nguyên Giáp*, Nguyễn Văn Sự dịch, Nxb TG, H. 2013, tr. 453.

3 - *Sđđ*, Lời giới thiệu cho bản tiếng Anh của John Keegan - *Sử gia quân sự người Anh*.

4 - Chương trình sưu tầm tài liệu, viết tiểu sử của các đồng chí lãnh đạo chủ chốt của Đảng và cách mạng Việt Nam - *Võ Nguyên Giáp tiểu sử*, Nxb CTQGST, H. 2019, tr. 513 - 514.

5 - *Sđđ*, tr. 498.

6 - *Sđđ*, tr. 539.

của Đảng một cách triệt để. Tài thao lược quân sự kiệt xuất của Đại tướng còn thể hiện ở tư duy giữ vững thế chủ động, đánh giá tương quan lực lượng hết sức biện chứng, khoa học, qua đó buộc đối phương phải đánh theo cách đánh truyền thống của ta, không phát huy được ưu thế về binh lực, hỏa lực, không thực hiện được mục tiêu, ý định chiến tranh, dẫn đến sa lầy và thất bại hoàn toàn. Nổi bật là: quyết định chuyển phương châm tác chiến từ "đánh nhanh, thắng nhanh" sang "đánh chắc, tiến chắc" giành thắng lợi quyết định trong Chiến dịch Điện Biên Phủ năm 1954, kết thúc thắng lợi cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp. Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, là quyết định chọn đúng hướng đột phá chiến dịch vào Buôn Ma Thuột - Tây Nguyên, nắm thời cơ chiến lược, đề nghị chuyển kế hoạch sớm giải phóng miền Nam trong năm 1975. Đồng thời, chỉ đạo mở các chiến dịch giải phóng Huế, Đà Nẵng và quần đảo Trường Sa; nhất trí thành lập cánh quân phía Đông và ra Mệnh lệnh: *Thần tốc, thần tốc hơn nữa; táo bạo, táo bạo hơn nữa...* để chỉ đạo toàn quân xốc tới, nhanh chóng giải phóng Sài Gòn, giành thắng lợi quyết định trong Chiến dịch Hồ Chí Minh lịch sử, giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước. Trong các chiến dịch lớn, có tính quyết định, Đại tướng luôn thể hiện sự quyết đoán, sắc bén ở khả năng nắm, tạo và chớp thời cơ, "đưa ra đúng lúc nhiều mưu kế chiến lược tài tình hoặc những mệnh lệnh, những phương án đặc sắc có tầm chiến lược suốt hơn 30 năm chiến tranh nhân dân giải phóng dân tộc... là một nhà quân sự có tư duy sắc sảo về chiến tranh nói chung và về chiến tranh giải phóng dân tộc Việt Nam nói riêng"⁷.

Vừa là người chỉ huy tài ba, Đại tướng còn là nhà lý luận quân sự sắc sảo khi để lại nhiều dấu ấn đặc sắc trong xây dựng và phát triển nghệ thuật quân sự Việt Nam, phát triển học thuật tư tưởng chiến tranh nhân dân Việt Nam, vũ trang toàn dân, thực hiện hai hình thức tác chiến và ba thứ quân. Nổi bật là: nghệ thuật đánh lâu dài để chuyển hóa so sánh lực lượng;

nghệ thuật chớp thời cơ để giành lấy thắng lợi có tính chiến lược làm xoay chuyển cục diện chiến tranh; nghệ thuật xây dựng, tổ chức và sử dụng kết hợp lực lượng vũ trang ba thứ quân; nghệ thuật tổ chức, sử dụng quân đội; nghệ thuật luôn chủ động về chiến lược và chiến dịch, phân tích và đánh giá đúng tình hình với tư duy chiến lược sắc sảo, phán đoán đúng, dự báo sớm âm mưu và hành động của đối phương để chủ động về lực lượng, thế trận và cách đánh; nghệ thuật tổ chức bảo đảm hậu cần chiến lược và chiến dịch, v.v.

Ngưỡng mộ tài năng quân sự của Đại tướng, Cecil B. Currey - Giáo sư sử học quân sự người Mỹ nhận định: Ông không chỉ trở thành một huyền thoại, mà còn là một trong những vị tướng tài năng nhất về chiến tranh nhân dân và là một trong những thiên tài quân sự lớn nhất của tất cả các thời đại, "Trong suốt sự nghiệp của mình, ông đã vạch ra chiến thuật, chiến lược đã giúp đất nước ông chiến thắng những kẻ thù mạnh nhất"⁸, v.v.

Cuộc đời và sự nghiệp của Đại tướng Võ Nguyên Giáp gắn liền với những chặng đường vẻ vang, chiến công hiển hách của quân và dân ta trong thời đại Hồ Chí Minh. "Đại tướng đã trở thành một trong những danh tướng tài năng nhất của thế kỷ XX, một nhà chính trị đi trước nhà quân sự"⁹. Trong Lễ quốc tang của Đại tướng, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nhấn mạnh: Đảng, Nhà nước và Nhân dân ta đánh giá cao công lao của Đại tướng Võ Nguyên Giáp. Các thế hệ cán bộ, chiến sĩ Quân đội ta suy tôn Đồng chí là Anh Cả của Quân đội nhân dân Việt Nam. Con người, nhân cách và những cống hiến to lớn của Đồng chí in đậm trong lòng nhân dân, là vị tướng của nhân dân, mãi mãi lưu danh trong lịch sử dân tộc. ❖

7 - Hội khoa học Lịch sử Việt Nam, Tạp chí Xưa và Nay - Đại tướng Tổng Tư lệnh Võ Nguyên Giáp với sử học Việt Nam, Nxb CTQG, H. 2010, tr. 308.

8 - Cecil B. Currey - Chiến thắng bằng mọi giá, Thiên tài quân sự Việt Nam: Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Nguyễn Văn Sự dịch, Nxb TG, H. 2013, tr. 21.

9 - Chương trình sưu tầm tài liệu, viết tiểu sử của các đồng chí lãnh đạo chủ chốt của Đảng và cách mạng Việt Nam - Võ Nguyên Giáp tiểu sử, Nxb CTQGST, H. 2019, tr. 614.